

Vefrit fjármálaráðuneytisins

11. júní 2009

Samningur um Icesave

Á dögnum var undirritaður samningur við hollensk og bresk stjórnvöld um að veita Tryggingasjóði innstæðueigenda og fjárfesta lán til 15 ára vegna þeirra skuldbindinga sem sjóðurinn stendur frammi fyrir vegna hruns Landsbankans. Sem skilyrði fyrir lántökunni fær tryggingasjóðurinn framselda kröfu breskra og hollenskra sparifjareigenda í þrotabú Landsbankans. Fyrstu 7 árin þarf hvorki að greiða afborganir né vexti. Á því tímabili, og síðar, verður hægt að nýta það sem kemur úr þrotabúinu til að greiða skuldina niður án kostnaðar. Árið 2016 verður ábyrgð ríkissjóðs á eftirstöðvum skuldarinnar virk.

Gert er ráð fyrir greiðslum inn á höfuðstól með sölu á eignum Landsbankans og er miðað við að 75% af andvirði Icesave innstæðutrygginganna endurheimtist.

Þær fjárhæðir sem um er rætt eru að hámarki frá Bretum um 2.350 milljónir punda og frá Hollendingum um 1.329 milljónir evra. Í lána-samningnum er getið um hámarkstölur en lokatölurnar ráðast af loka-niðurstöðu nýrrar endurskoðunar Landsbankans á heildartapinu. Í íslenskum krónum hefur verið rætt um að fjárhæðin sé um 640-680 milljarðar króna en hún ræðst af fyrrnefndri endurskoðun sem og gengi íslensku krónunnar.

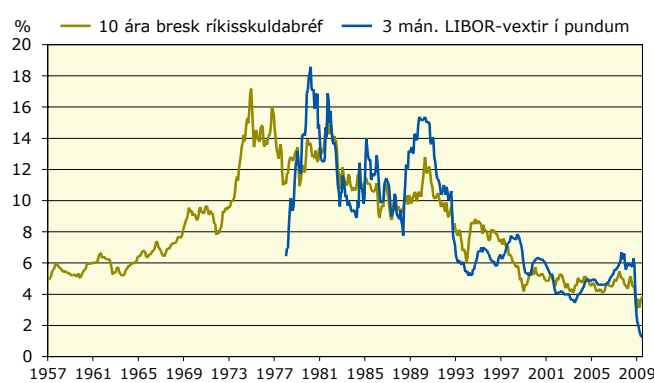
Vextir reiknast á lánið frá 1. janúar 2009, um er að ræða fasta árs-vexti upp á 5,55%, þ.e. 1,25% álag ofan á lágmarksviðmiðunarvexti OECD á langtímalánum sem eru 4,30%. Bæði álagið og viðmiðunar-vextirnir eru með því lægsta sem gerist með fasta langtíma-vexti í Evrópu.

Kostir fastvaxtasamninga umfram breytilega vexti eru eftirfarandi:

- Vaxtagreiðslur eru þekktar að svo miklu leyti sem áætlanir um endurheimtur af eignum Landsbankans standast.
- Fastir vextir eru í sögulegu lágmarki ef lítið er til síðustu 50 ára.
- Breytilegir vextir geta hækkað mikið á stuttum tíma sem gæti þýngt lausafjástöðu og afkomu ríkissjóðs verulega.

Varðandi breytilega vexti má nefna að lausafjárinnspýting seðlabanka og mikil útgáfa ríkisbréfa víða um lönd getur orðið til þess að valda verðbólguþoti sem mætt yrði með hækkingu skammtíma-vaxta og þar með breytilegra vaxta.

Fastir og breytilegir vextir í Bretlandi 1957-2009

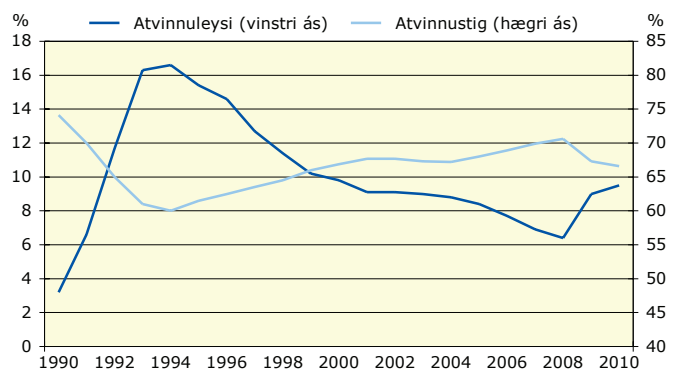
Meðfylgjandi mynd sýnir þróun fasta og breytilegra vaxta í Bretlandi. Þar má sjá að árið 1977, við lok samdráttarskeiðs í efnahagslífi Bretlands, fóru breytilegir vextir úr um 6% í ríflega 18% og héldust síðan háir um langt árabíl.

Efnahagslíf Norðurlandanna

Norðurlöndin fara ekki varhluta af hinni alþjóðlegu fjármálakreppu sem nú geisar. Spáð er nokkrum samdrætti í landsframleiðslu á öllum Norðurlöndunum á yfirstandandi ári en hvergi er þó ástandið eins

effitt og hér á landi. Virðist sem Noregur komi best úr þessu árferði en fjármálaráðuneyti Noregs spár 1,9% samdrætti í landsframleiðslu (fastaland) á yfirstandandi ári. Í Svíþjóð er aftur á móti gert ráð fyrir 4,2% samdrætti og nýlegar vísbendingar benda til að samdrátturinn verði lítið eitt meiri þar í landi. Í Finnlandi er spáð 5% samdrætti á árinu. Í Danmörku er gert ráð fyrir 2,5% samdrætti í landsframleiðslu á yfirstandandi ári.

Vinnumarkaðurinn í Finnlandi 1990-2010

Heimild: Hagstofa Finnlands og spá finnska fjármálaráðuneytisins.

Líkt og hér á landi er atvinnuleysi að aukast hröðum skrefum. Í Finnland, þar sem kerfislegt atvinnuleysi er metið vera mjög hátt, er gert ráð fyrir svipuðu atvinnuleysi og héraðs, eða í kringum 9-10% af vinnuafli. Atvinnuleysi jókst mjög hratt í Finnlandi við fall Sovétríkjanna eða úr ca. 3% í um 17% á þremur árum. Síðan lækkaði atvinnuleysið hægt og rólega og fór lægst í 6,4% á sl. ári en er spáð 9% á þessu ári. Í Finnlandi og Svíþjóð var „öryggisnet“ atvinnulausra treyst umtalsvert þegar atvinnuleysið varð sem mest sem gerði að verkom að hvatinn til þess að fara aftur út á vinnumarkaðinn þegar umsvif í efnahagslífinu jukust á ný var ekki eins mikill og áður. Í Finnlandi hefur atvinnustigið sem var 74,1% árið 1990 hæst farið síðan í 70,6% á sl. ári eftir að það tók mikla dýfu í upphafi kreppunnar. Gert er ráð fyrir að atvinnuleysið fari yfir 11% á spátímabilinu í Svíþjóð en í 5% í Danmörku á næsta ári en þar var atvinnuleysi einungis 1,8% af vinnuafli á síðastliðnu ári. Í Noregi er einnig gert ráð fyrir að atvinnuleysisshlutfallið aukist en einungis lítillega og verði um 2,5-3% af vinnuafli á yfirstandandi ári.

Norðurlöndin eru lítil opin hagkerfi og eru næm fyrir samdrætti í eftirspurn viðskiptalanda sinna. Útflutningsgreinar þeirra eru mjög háðar hinni alþjóðlegri hagsveiflu og verða fyrir nokkru höggi sem skýrir samdráttinn í landsframleiðslunni. Innlend eftirspurn dregst minna saman og þar af einkaneyslan sem dregst saman um 1-2% að Noregi undanskildum en þar er spáð 2,5% vexti í einkaneyslu árið 2009. Þar virðist sem vöxtur í atvinnuleysi skili sér ekki í miklum samdrætti í einkaneyslu líkt og hér á landi enda hefur efnahagsreikningur heimila Norðurlandanna ekki beðið tjón í líkingu við efnahagsreikning íslenskra heimila. Norðurlöndin geta því frekar gripið til sparnaðar síns til þess að viðhalda neysluvenjum auk þess sem þau ekki lifað umfram efni á undanförunum árum í sama mæli og Íslendingar hafa gert.

Settur ráðuneytisstjóri í fjármálaráðuneytinu

Fjármálaráðherra hefur sett Guðmund Árnason í embætti ráðuneytisstjóra í fjármálaráðuneytinu frá 11. júní til 31. desember 2009. Guðmundur er með háskólapróf í stjórnmálafræði og alþjóðastjórnmálum. Hann var skipaður deildarstjóri í forsætisráðuneyti í ársbyrjun 1992 og skrifstofustjóri í sama ráðuneyti frá ársbyrjun 1996. Guðmundur var settur ráðuneytisstjóri í menntamálaráðuneyti í september 2002 og skipaður ráðuneytisstjóri í því ráðuneyti í mars 2003. Menntamálaráðherra hefur veitt Guðmundi leyfi frá störfum á meðan hann gegnir starfi ráðuneytisstjóra í fjármálaráðuneytinu.

Tekjur ríkissjóðs janúar – apríl

12 mánaða breyting (%)	2008	2009
Skatttekjur og trygg.gjöld	7,0	-11,1
Skattar á tekjur og hagnað	11,1	-2,6
Eignarskattar	-17,8	-41,6
Skattar á vöru og þjónustu	3,7	-18,8
Tryggingagjöld	4,9	-9,8
Tekjur alls	8,0	-5,9

Gjöld ríkissjóðs janúar – apríl

12 mánaða breyting (%)	2008	2009
Almenn opinber þjónusta	13,2	100,1
Heilbrigðismál	6,1	20,4
Alm.trygg. & velferðarmál	7,7	43,9
Efnahags- og atvinnumál	1,4	28,6
Menntamál	9,7	11,9
Gjöld alls	8,6	34,0

Afkoma ríkissjóðs janúar – apríl

Milljónir króna	2008	2009
Handbært fé frá rekstri	28.379	-20.720
Hreinn lánsfjárfjónuður	26.025	-12.544
Afborgun lána	-804	-1.337
Brúttó lánsfjárfjónuður	23.901	-13.881
Lántökur	9.701	43.706
Breyting á handbæru fé	33.602	29.825

Ýmsar hagtölur

12 mánaða breyting (%)	2008	2009
Verðbólga (maí)	12,3	11,6
Kjarnaverðbólga (maí)	10,8	12,2
Launavísitala (apríl)	8,2	4,4
Heildarvelta (jan.-feb.)	10,0	-19,3
Smásöluvelta (jan.-feb.)	7,3	-17,5
Atv.leysi, árst.leiðr. (maí)	1,0	8,6